

Motion till riksdagen 2016/17:3692

av **Roger Haddad m.fl. (L)**

med anledning av skr. 2016/17:126 Tillsammans mot brott – ett nationellt brottsförebyggande program

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en särskild nationell samordnare för brottsförebyggande arbete inte ska inrättas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med en redovisning av konkreta åtgärder och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med en redovisning av tidsramen för åtgärder inom ramen för det brottsförebyggande programmet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Liberalerna betvivlar inte att regeringen säkerligen har haft de bästa avsikter med skrivelsen om ett nationellt brottsförebyggande program. Den färdiga produkten är dock något som det finns anledning att rikta allvarlig kritik mot. I värsta fall riskerar den inriktning som regeringen nu redovisar att bli ett steg bakåt för det brottsförebyggande arbetet.

Den allvarligaste invändningen är att regeringens åtgärder riskerar att skapa ökad oklarhet vad gäller rollfördelning och långsiktighet. Detta kommer tydligast till uttryck i den formliga inflation som nu inträffat vad gäller samordningsuppgifter.

Redan i samband med behandlingen av budgetpropositionen för 2017 uttryckte Liberalerna sin skepsis inför regeringens tankar på att skapa brottsförebyggande samordningsuppgifter både på nationell nivå (Brottsförebyggande rådet), regional nivå (länsstyrelser) och lokal nivå (kommunerna). En överetablering av samordningsfunktioner riskerar enligt vår mening att styra bort uppmärksamheten från

genomförandet av konkreta åtgärder och konsumera resurser som bättre hade kunnat användas på den nivå där det mesta arbetet behöver ske, nämligen den lokala nivån. Vi står fast vid denna kritik.

Som regeringen själv konstaterar (s. 29) är en tydligt sammanhållande roll inom kommunerna avgörande för ett effektivt lokalt brottsförebyggande arbete. Vi anser därför att en mer rationell rollfördelning vore att Brottsförebyggande rådets samordnande funktion på nationell nivå stärks och att resurserna fokuseras på kommunerna. Vi är också öppna för att gå längre när det gäller att tydliggöra kommunernas roll i det brottsförebyggande arbetet, inom ramen för det kommunala uppdraget.

Regeringen har dock fullföljt sina planer från budgetpropositionen och har därför både stärkt den nationella samordningsfunktionen hos Brå och infört ett regionalt samordningsuppdrag hos länsstyrelserna samtidigt som även kommunernas samordnande roll utpekats tydligare. Nu tar regeringen samordningsinflationen till en ny nivå genom att dessutom avisera att en särskild nationell samordnare ska arbeta under två års tid.

Av regeringens skrivelse går det över huvud taget inte att utläsa vad den nationella samordnaren ska göra, mer än allmänt hållna formuleringar om att ”bidra till att höja engagemanget”, ”höja prioriteten” och ”stimulera, stödja och driva på utvecklingen”. Den satiriskt lagde skulle kunna misstänka att regeringen identifierat ett behov av att samordna samordningsinsatserna.

Desto allvarligare är dock att detta sker kort tid efter att Brottsförebyggande rådet fått ett tydligare samordnande uppdrag på den nationella nivån. Att då tillsätta ytterligare en nationell samordningsfunktion vid sidan av de redan existerande myndighetsstrukturerna ter sig direkt olämpligt och är en åtgärd som riskerar att försvåra långsiktighet och bidra till ökad oklarhet om rollfördelningen. Riksdagen bör därför tillkännage för regeringen att någon ny nationell samordnare inte bör tillsättas.

Vid sidan av detta finns en annan avgörande brist med regeringens skrivelse, nämligen att den inte är utvärderingsbar för riksdagen. Skrivelsen innehåller inga konkreta aviseringar om åtgärder som regeringen avser att vidta, och är inte heller tidssatt.

Det avsnitt i skrivelsen som redovisar regeringens målsättningar innehåller övergripande resonemang, redovisningar av aktuella åtgärder, beskrivningar av gällande regelverk och sammanfattningar av det rådande forskningsläget eller aktuella arbetsmetoder. Därefter räknar regeringen upp i punktform vad den ”ska verka för”, dock utan att i något fall ange ifall detta innebär att någon ny åtgärd vidtas i förhållande till vad som redan gäller. Det är omöjligt för riksdagen att utläsa huruvida regeringens i och för sig lovvärda föresats att verka för att ”skolor och huvudmän inom skolväsendet utvecklar sitt förebyggande arbete mot mobbning, diskriminering och annan kränkande behandling och med att skapa trygga skolmiljöer” innebär att regeringen anser att de nuvarande insatserna är tillräckliga eller otillräckliga. Att regeringen ska verka för att ”föräldrar och andra vuxna som är betydelsefulla för barn och unga i riskzon för att hamna i kriminalitet involveras och får stöd och hjälp inom ramen för de identifierade brottsförebyggande aktörernas arbete” är förhoppningsvis okontroversiellt, men betyder det att några nya initiativ utöver redan beslutade åtgärder är att vänta? Motsvarande kritik kan riktas mot övriga punkter avseende det som regeringen själv ska verka för.

Denna avsaknad av konkreta beskrivningar försvårar inte bara den parlamentariska uppföljningen av riksdagens arbete, utan gör också skrivelsen svår eller omöjlig att

använda för den aktör på det brottsförebyggande området – myndigheter, kommuner, civilsamhällesorganisationer eller företag – som vill använda skrivelsen till stöd för sin egen planering. Det bör vidare noteras att regeringen i avsnittet om genomförande och uppföljning inte heller ger någon tidsram för uppföljningen framöver. Den huvudsakliga uppföljningen ska ske internt i Regeringskansliet genom en interdepartemental arbetsgrupp, och inga besked lämnas om hur länge detta brottsförebyggande program ska pågå. Inte heller sägs när riksdagen nästa gång ska få en redovisning, annat än att det ska ske ”när programmet har varit i kraft en tid”.

Ett brottsförebyggande program utan tidsram, utan åtgärdsbeskrivningar och utan initiativ – utöver ännu en statlig samordnare – bör inte godkännas av riksdagen. Riksdagen bör därför tillkännage att regeringen snarast bör återkomma i skrivelseform med en redovisning av vilka konkreta åtgärder som regeringen avser att vidta inom ramen för programmet och inom vilken tidsram detta ska ske.

Roger Haddad (L)

Christina Örnebjär (L)

Tina Acketoft (L)

Mats Persson (L)

Christer Nylander (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Maria Weimer (L)